

2005-2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programları ve Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Seyahatnamelerin Değerlendirilmesi

Ülkü Yancı¹

Nagihan Evcı²

Type/Tür:

Research/Araştırma

Received/Geliş Tarihi: April 20/
20 Nisan 2020

Accepted/Kabul Tarihi:

September 17/ 17 Eylül 2020

Page numbers/Sayfa No: 371-391

Corresponding

Author/İletişimden Sorumlu

Yazar: u.yancii@gmail.com

This paper was checked for plagiarism using iThenticate during the preview process and before publication. / Bu çalışma ön inceleme sürecinde ve yayımlanmadan önce iThenticate yazılımı ile taranmıştır.

Copyright© 2017 by Cumhuriyet University, Faculty of Education. All rights reserved.

Öz

Bu araştırmada, 2005 ve 2018 sosyal bilgiler öğretim programları ve sosyal bilgiler ders kitaplarında seyahatnamelerin kullanım durumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular neticesinde, sosyal bilgiler programındaki seyahatnamelerin kullanımı ve seyahatnamelerle ilişkilendirilen kazanımların belirlenmesinin yanı sıra hedeflere ulaşmak için hangi seyyahların hangi seyahatnamelerinin ders kitaplarında kullanıldığı da tespit edilmiştir. 2005 sosyal bilgiler öğretim programında seyahatnamelerin doğrudan kullanıldığı iki kazanıma yer verilirken, 2018 sosyal bilgiler öğretim programında ise üç kazanıma yer verildiği saptanmıştır. Doğrudan kullanılan kazanım sayısının bir önceki programa göre arttığı belirlenmiştir. Araştırmada; 2005 öğretim programına göre 2018 öğretim programında seyahatname kullanımının artırılmasının ders kitaplarına da yansıdığı ve bu durumun seyahatnamelerin önemini artırdığı söylenebilir. Çalışmada ulaşılan bulgulardan hareketle uygulamaya ve ileri araştırmalara yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, öğretim programları, edebi ürün, seyahatname, seyyah.

Suggested APA Citation /Önerilen APA Atıf Biçimi:

Yancı, Ü., & Evcı, N. (2021). 2005-2018 Sosyal bilgiler öğretim programları ve sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan seyahatnamelerin değerlendirilmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 10(1), 371-391. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.723728>

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Sivas/Türkiye

Asst. Prof. Dr., Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education, Sivas/Türkiye

e-mail: u.yancii@gmail.com ORCID ID: orcid.org/0000-0002-5822-1813

² Doktora Öğrencisi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas/ Türkiye

Phd Student, Sivas Cumhuriyet University, Department of Social Studies Education, Sivas/ Turkey

e-mail: evcinagihan@gmail.com ORCID ID: orcid.org/0000-0002-1001-3126

Evaluation of Travel Books in Social Studies Curriculum and Social Studies Textbooks for 2005-2018

Abstract

In this study, it was aimed to determine the usage status of travel books in 2005 and 2018 social studies curricula and social studies textbooks. Descriptive analysis technique, one of the qualitative research methods, was used in the study. As a result of the findings obtained from the research, it was determined that the travel books used in the social studies program and the gains associated with the travel books, as well as which travel books were used in the textbooks to reach the goals. In the 2005 social studies curriculum, two achievements were used in which the travel books were used directly, while in the 2018 social studies curriculum, three achievements were found. It has been determined that the number of gains directly used has increased compared to the previous program. In the study; According to the 2005 curriculum, it can be said that increasing the use of travel books in the 2018 curriculum is reflected in the textbooks and this situation increases the importance of travel books. Based on the findings reached in the study, suggestions for application and advanced research have been made.

Keywords: Social studies, curriculum, literary product, travel book, traveler.

Giriş

Sosyal bilgiler; edebiyat, hukuk, sosyoloji, psikoloji, antropoloji, tarih, coğrafya, ekonomi ve siyaset bilimi gibi sosyal bilim alanlarından yararlanarak yaşama yönelik bilgilerin öğretilmesini hedefleyen bir öğretim programıdır (MEB, 2005). Sosyal bilgiler, bu disiplinlere ait içerik ve yöntemler yardımıyla elde edilen verileri kaynaştırarak kullanmakta (Öztürk, 2009), bireylerin toplumsal ve fiziki çevrelerine yönelik ilişkilerini zaman boyutu içerisinde ele almaktadır (Şimşek, 2006).

Sosyal bilgiler dersi öğretim programının temel amacı; bireylere vatandaşlık konularıyla ilgili bilgi, beceri, değer ve tutumları kazandırmaktır. Ayrıca bireylerin, görev ve sorumluluklarının bilincinde olmalarını, toplumsal problemleri bağımsız ve işbirliğine dayalı bir yöntemle çözebilmelerini, başkaları tarafından önerilen çözümlere eleştirel ve yaratıcı bir şekilde karşılık verebilmelerini öğretmek de sosyal bilgilerin hedefleri arasında yer almaktadır (Aykaç, 2007). Sosyal Bilgiler dersi, hedefi ve amaçlarının öneminden dolayı Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren Milli Eğitim müfredatlarında temel dersler arasında yer almaktadır (Öztürk, 2009).

Bu bağlamda geçmişten günümüze kadar öğretim programındaki kazanımların daha kolay aktarılması ve öğrenciler tarafından öğrenilmesi için çeşitli yöntem, teknik ve materyallere başvurulmuştur. Ders kitaplarında kullanılan seyahatname, destan, yazıt, biyografi, şiir gibi sözlü ve yazılı edebi ürünler de bu materyaller arasında yer almaktadır (İlhan, 2016). Sosyal bilgiler dersi içerik olarak insan ve insan ilişkilerini konu aldığı için insanların duygu, düşünce ve hayallerini anlatmalarına olanak tanımaktadır. Bu sebeple edebi ürünlerin kullanılmasının gerekliliği ortaya çıkmakta ve bu durum edebiyat ile sosyal bilgiler disiplinini ortak bir hedefte buluşturmaktadır (Çetişli, 2006). Edebi ürünlerin öğretim ortamlarında etkili bir biçimde kullanılmalarıyla öğrencilerde; anlama, yorumlama, empati kurma becerileri geliştirilirken analiz yapma ve farklı bakış açısı geliştirme davranışları da kazandırılmaktadır. Ayrıca millî ve evrensel değer yargılarının oluşturulmasına da katkı sağlamaktadır. Bu aşamada tarih ve coğrafya disiplinleri ile sosyal bilgilerin arasındaki ortak payda ortaya çıkmaktadır. Bu durumlar sosyal bilgilerin diğer

disiplinlerle aralarında bir bağ olduğunun somut göstergesidir. Oluşan bağ sonucu farklı edebi ürünlerin kullanımı önemli kabul edilmektedir (Gowan ve Guzzetti, 2003). Bu açıdan sosyal bilgiler dersi içerisinde kullanımı gerekli görülen edebi ürünlerden biri de seyahatnamelerdir.

Edebi ürünler arasında yer alan seyahatnameler; özellikle tarihsel konuların öğretimi esnasında öğrencide tarihi bilinç ve düşünce yapısı oluşturarak derslerin verim ve etkililik derecesini artırmaktadır. Aynı zamanda seyahatnamelerin ders sürecinde kullanılmasıyla birlikte işlenen konu somutlaştırılarak, konunun öğrenci tarafından daha kolay anlaşılması sağlanmaktadır. Seyahatnamelerin çeşitli yöntem ve tekniklerle birlikte kullanılması ise programda yer alan; beceri, değer ve kazanımların öğretiminde vatandaşlık becerilerinin geliştirilmesinde kolaylık sunacaktır (Ata, 2013). Aynı zamanda kültürel deneyimleri, coğrafi ve tarihi bilgileri sınıf ortamında öğrencilere kolaylıkla aktaracağı için seyahatnameler kıymetli bir öğretim materyali olarak kabul edilmektedir (Şimşek, 2015).

Çeşitli amaçlar gözetilerek gerçekleştirilen seyahatlerin kaleme alınması ile ortaya çıkan edebi ürünlere seyahatname adı verilir. "Seyahat", Arapça da gezi anlamında ve "name" ise Farsça da mektup, risale anlamında kullanılmaktadır. Arapça ve Farsça bu kelimelerin birleşiminden doğan "seyahatname", gezi mektubu ya da gezi yazısı anlamına gelmektedir (Yazıcı, 2009).

Seyahatnameleri kaleme alan, gezileri bizzat gerçekleştirmiş olan kişilere seyyah denir. Seyyahlar, gezileri sırasında karşılaştıkları yeni yerlerin coğrafi, tarihi ve sosyal yapılarına ait özelliklerini kaydeder ve ülkelerine döndüklerinde halkı bilgilendirmek maksadıyla bu notları tutmuşlardır. Coğrafi açıdan yeni yerlerin keşfi ve uzak ülkelerin merak edilmesi insanları bu yerleri araştırmaya yönlendirmiş ve araştırmalar neticesinde kaleme alınan seyahatnameler sayesinde ise insanlar meraklarını gidermişlerdir (Maden, 2008). Çünkü seyyahlar, seyahatnamelerinde gezmiş oldukları toplumların günlük yaşamları ve gelenek göreneklerine yer vermişlerdir. Aynı zamanda toplumların siyasi yapıları, adet, inanış, gelenek -görenek ve yaşam biçimleri gibi birçok konuda kıymetli bilgiler sunmuşlardır. Bu özellikleri dolayısıyla seyahatnameler dünya üzerinde geçmişten günümüze yaşamış olan toplumlar hakkında bilgi verici bir rol üstlenmiştir (Yazıcı, 2009). Bu açıdan seyahatnameler doğru değerlendirildiğinde, devlet kayıtlarında bazen bulunmayan hususları aydınlatmakta bulunsa da yetersiz olan bilgileri tamamlamakta ve tarihi açıdan da birincil kaynak olarak nitelendirilmektedir (Yancı, 2016). Bu nedenle sosyal bilgiler öğretim programlarında da geniş yer bulmuştur.

Sosyal bilgiler öğretim programlarında seyahatnamelerin kullanımı üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde; sosyal bilgiler dersinde Evliya Çelebi Seyahatnamesinin kullanılabilirliği (Çelik, 2016), Cumhuriyetin ilk yıllarından bugüne kadar yürütülmüş olan sosyal bilgiler öğretim programları içerisinde seyahatnamelerin kullanım durumu (Yakar, 2013), sosyal bilgiler dersi kapsamında hâlihazırda kullanılan ders kitaplarında seyahatnamelerin ne şekilde yer aldığı (Oruç ve Aygün, 2018), Evliya Çelebi Seyahatnamesi içeriğinin sosyal bilgiler dersi 5.-7. sınıf öğretim programında bulunan kazanımlara göre incelenmesi (Çelik ve Çetin, 2019), sosyal bilgiler dersi öğretim programında seyahatnamelere ne derece yer verildiği (Ata, 2013), seyahatnamelerin tarihi, önemi ve sosyal bilimlerde kullanımının ne şekilde olduğu (Şirin, 2020) konularını ele alan çalışmalara rastlanmıştır. Fakat 2005 ve

2018 sosyal bilgiler öğretim programları ve programlara yönelik hazırlanan ders kitaplarının seyahatname kullanımını açısından değerlendirildiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, 2005 ve 2018 sosyal bilgiler öğretim programları ve sosyal bilgiler ders kitaplarında seyahatnamelerin kullanım durumlarının belirlenmesi ve programlar arası değişimin anlaşılmasıdır. 2005 ve 2018 sosyal bilgiler öğretim programlarına göre ders kitaplarındaki seyahatname kullanım durumlarındaki değişimlerin belirlenmesinin alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sınırlılıklar

Araştırma kapsamında iki önemli sınırlılığa yer verilmiştir. Bunlardan *ilki*, 2005 ve 2018 sosyal bilgiler öğretim programları kullanılmıştır. *İkincisi*, 2005 ve 2018 sosyal bilgiler öğretim programlarına ait ders kitaplarından, 4. ve 5. sınıf ders kitaplarında seyahatnamelerin doğrudan kullanımı ile ilgili herhangi bir kazanım yer almadığı için yalnızca 6. ve 7. sınıf ders kitapları kullanılmıştır.

Bu çalışma ile aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'nda seyahatnamelere yeterli ölçüde yer verilmiş midir?
2. Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında seyahatnamelere ilişkin doğrudan yer verilen kazanımlar nelerdir?
3. Sosyal bilgiler öğretim programlarında seyahatnamelere ilişkilendirilen kazanımlar nelerdir?
4. 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı'na göre düzenlenen ders kitaplarında seyahatnamelere ne ölçüde yer verilmiştir?

Yöntem

2005 ve 2018 sosyal bilgiler öğretim programları ve sosyal bilgiler ders kitaplarında seyahatnamelerin kullanım durumlarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışma nitel araştırma deseni olarak tasarlanmış ve betimsel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, var olan olgu ve olayların müdahale edilmeksizin, gerçekçi bir tavırla belirlenmesini sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Betimsel araştırma yöntemi, araştırma problemine yönelik mevcut durumu belirlemeyi, problemi tasvir ederek anlamayı amaç edinen, hem nicel hem de nitel araştırmalarda kullanılan bir araştırma yöntemidir (Arıkan, 2011).

Verilerin Toplanması

Çalışma verilerinin toplanması için doküman incelemesi yöntemine başvurulmuştur. Doküman incelemesi, araştırılması gereken olgu, olaylara yönelik farklı kaynak ve dokümanların kullanılıp analiz edilmesini kapsamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Çalışma verileri için, 2005-2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programları Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından onaylanan, belirlenmiş yıllar içerisinde kullanımda olan MEB ve Ekoyay yayınlarına ait 2019 yılı sosyal bilgiler 6. ve 7. sınıf ders kitapları ile yine MEB ve Anıttepe yayınlarına ait 2010 ve 2013 yıllarına ait sosyal bilgiler 6. ve 7. sınıf ders kitapları doküman olarak kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Doküman incelemesi ile elde edilmiş olan veriler betimsel analiz yöntemi kullanılarak incelemeye tabi tutulmuştur. Betimsel analiz, elde edilen bulguları düzenleyip yorumlayarak okuyucuya sunmaktadır. Bu amaç doğrultusunda ulaşılan veriler, öncelikle sistematik ve açık bir biçimde betimlenmekte daha sonra açıklanıp yorumlanarak bir takım sonuçlara ulaşılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu kapsamda 2005-2018 sosyal bilgiler öğretim programları ve bu programlara yönelik oluşturulan ders kitapları sosyal bilgiler eğitimi alanında 3 öğretim üyesi ve 2 tane de sosyal bilgiler öğretmeni tarafından incelemeye tabi tutulmuştur.

Bulgular

Araştırmada 2005 ve 2018 Sosyal Bilgiler dersi öğretim programlarında ve sosyal bilgiler ders kitaplarında seyahatnamelerin yer alma durumu incelenmiştir. Ayrıca ders kitaplarında yer alan seyyahlar belirlenerek haklarında kısaca bilgiler de sunulmuştur. Elde edilen bulgular aşağıda başlıklar halinde sunulmuştur.

1. 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programı ve Ders Kitaplarında Seyahatnamelere İlişkin Bulgular

2005 sosyal bilgiler öğretim programında 8 öğrenme alanı yer almaktadır. Bu öğrenme alanları altında bulunan ünite içerikleri ve kazanımlar seyahatnamelerin kullanım durumları açısından incelenmiştir. Programda belirtilen ve seyahatnamelerin doğrudan kullanımını uygun gören kazanımlar belirlenerek Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Seyahatnamelerin Kullanıldığı Kazanımlar

Sınıf	Öğrenme Alanı	Ünite	Kazanım
6. Sınıf	Kültür ve Miras	İpek Yolunda Türkler	1. Kazanım: Destan, yazıt ve diğer belgelerden yararlanarak, Orta Asya ilk Türk devletlerinin siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.
7. Sınıf	Kültür ve Miras	Türk Tarihinde Yolculuk	6. Kazanım: Seyahatnamelerden hareketle Türk kültürüne ait unsurları örneklendirir.

Tablo 1 incelendiğinde; 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programındaki öğrenme alanları içerisinde yer alan kazanımlardan seyahatnamelerle doğrudan ilişkili 2 kazanımın yer aldığı görülmektedir. Bunlardan ilki; 6. sınıfa yönelik ‘Kültür ve Miras’ öğrenme alanı içerisindeki ‘İpek Yolunda Türkler’ ünitesinin 1. kazanımı ile 7. sınıfa yönelik ‘Kültür ve Miras’ öğrenme alanı içerisindeki ‘Türk Tarihinde Yolculuk’ ünitesine ait 6. kazanımdır. İlgili kazanımlar hakkında programda seyahatnamelerin kullanılmasını gerekli gören açıklamalar yapıldığı için bu kazanımlar, seyahatnamelerin doğrudan kullanıldığı kazanımlar arasında değerlendirilmiştir.

Programda yer alan diğer kazanımların bir kısmında tarihten ve günümüzden kanıt istenmesi, geçmiş ve günümüz hakkında çıkarım yaptırılması, örnek incelemelerin gerekli görülmesi ve verilen açıklamalarda bazı kazanımlar için belge ve

kanıt kullanılabileceğinin belirtilmesi durumları yer aldığı için seyahatname kullanımı uygun hale gelmiştir. Bu doğrultuda programda seyahatname kullanımı belirtilmesi de seyahatnamelerle ilişkilendirilebilecek kazanımlar belirlenmeye çalışılmış ve tespit edilen kazanımlar Tablo 2’de sunulmuştur.

2005 sosyal bilgiler programını içeren ve kullanımda olan Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan 6. sınıf ders kitabı ile Anıttepe yayınlarına ait 7. sınıf sosyal bilgiler ders kitabında yer alan seyyahların seyahatlerine ilişkin metin örnekleri verilmiştir. Bu metinlere ait görseller Tablo 3’te belirtilmiştir.

Tablo 2

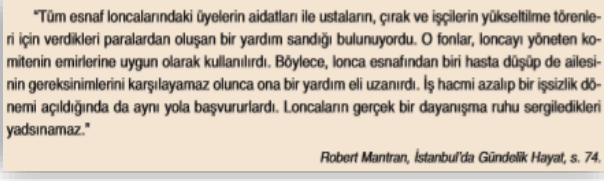
2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Seyahatnamelerle İlişkilendirilen Kazanımlar

Sınıf	Öğrenme Alanı	Ünite	Kazanım
5. Sınıf	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Bölgemizi Tanıyalım	6. Kazanım: Kültürümüzün sözlü ve yazılı öğelerinden yola çıkarak, doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklendirir.
		İpek Yolunda Türkler	5. Kazanım: Görsel ve yazılı materyallerden yararlanarak İslamiyet’in ortaya çıkışı ve yayılışını inceler. 8. Kazanım: Örnek incelemeler yoluyla kutlama ve törenlerimizdeki uygulamaların kültürümüzü oluşturan unsurlarla ilişkisini değişim ve süreklilik açısından değerlendirir. 9. Kazanım: Orta Asya ilk Türk Devletleri ve Türk-İslam Devletlerinin Türk kültür, sanat ve estetik anlayışına katkılarına kanıtlar gösterir.
6. Sınıf	Kültür ve Miras	Güç, Yönetim ve Toplum	2. Kazanım: Değişik dönem ve kültürlerde demokratik yönetim anlayışının tarihsel gelişimini tartışır. 5. Kazanım: Türk tarihinde kadının konumu ile ilgili örnekleri, kadın haklarının gelişimi açısından yorumlar.
		Demokrasinin Serüveni	2. Kazanım: Kanıtlara dayanarak Osmanlı Devleti’nin siyasi güç olarak ortaya çıkışını etkileyen faktörleri açıklar. 4. Kazanım: Osmanlı toplumunda hoşgörü ve birlikte yaşama fikrinin önemine dayalı kanıtlar gösterir. 5. Kazanım: Şehir incelemesi yoluyla, Türk kültür, sanat ve estetik anlayışındaki değişim ve sürekliliğe ilişkin kanıtlar gösterir.
7. Sınıf	Kültür ve Miras	Türk Tarihinde Yolculuk	2. Kazanım: Kaynakların, ürünlerin ve ticaret yollarının devletlerin gelişmesindeki önemine tarihten ve günümüzden örnekler verir. 3. Kazanım: Tarihten ve günümüzden örnekler vererek üretim teknolojisindeki gelişmelerin sosyal ve ekonomik hayata etkilerini değerlendirir. 4. Kazanım: Vakıfların çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rolüne tarihten ve günümüzden örnekler verir.
		Ekonomi ve Sosyal Hayat	2. Kazanım: Kaynakların, ürünlerin ve ticaret yollarının devletlerin gelişmesindeki önemine tarihten ve günümüzden örnekler verir. 3. Kazanım: Tarihten ve günümüzden örnekler vererek üretim teknolojisindeki gelişmelerin sosyal ve ekonomik hayata etkilerini değerlendirir. 4. Kazanım: Vakıfların çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rolüne tarihten ve günümüzden örnekler verir.
7. Sınıf	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ekonomi ve Sosyal Hayat	2. Kazanım: Kaynakların, ürünlerin ve ticaret yollarının devletlerin gelişmesindeki önemine tarihten ve günümüzden örnekler verir. 3. Kazanım: Tarihten ve günümüzden örnekler vererek üretim teknolojisindeki gelişmelerin sosyal ve ekonomik hayata etkilerini değerlendirir. 4. Kazanım: Vakıfların çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rolüne tarihten ve günümüzden örnekler verir.
		Ekonomi ve Sosyal Hayat	2. Kazanım: Kaynakların, ürünlerin ve ticaret yollarının devletlerin gelişmesindeki önemine tarihten ve günümüzden örnekler verir. 3. Kazanım: Tarihten ve günümüzden örnekler vererek üretim teknolojisindeki gelişmelerin sosyal ve ekonomik hayata etkilerini değerlendirir. 4. Kazanım: Vakıfların çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rolüne tarihten ve günümüzden örnekler verir.

Tablo 2 incelendiğinde; 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programındaki öğrenme alanları içerisinde yer alan ve seyahatname kullanımını uygun gören kazanımlar belirlenmeye çalışılmıştır. İlgili tablodan anlaşılacağı üzere seyahatnamelerin kullanılabilmesi için 12 kazanım belirlenmiştir.

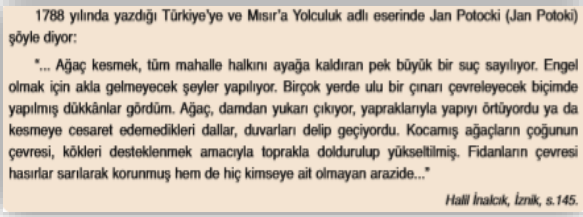
Tablo 3

6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Verilen Seyyahlara Ait Bilgi ve Görseller

Seyyah	Seyyah Hakkında Bilgi	Görsel
1. Bertrandon de La Broquière	Fransız kökenli bir Hristiyan olan Broquière, görev amacı çıkmış olduğu seyahatlerde Türkleri politik açıdan incelemiş ve gözlemlerine seyahatnamesinde yer vermiştir (Eyice, 1975).	 <p>Görsel 1. 7. Sınıf 3. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Seyyahlarla Gezinti İçerisinde Bertrandon de La Broquière Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.98 (Anıttepe)</p>
2. Lady Montaçu	Lady Montaçu; 18. yüzyıl başlarında İstanbul'a atanan İngiliz büyükelçisinin eşidir. Bu vasıf ile Osmanlı- Türk toprakları üzerine özellikle Edirne ve İstanbul saray çevresinde bulunan hane, hamam ve camilere seyahatler düzenlemiştir. Ziyaretleri sırasında görüp yaşadıklarını ayrıntılı tasvirlerle mektuplarında belirtmiştir. Lady Montaçu mektuplarında Osmanlı-Türk kültürü hakkında birçok paylaşımda bulunmuştur (Gündüz, 2019).	 <p>Görsel 2. 7. Sınıf 3. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Seyyahlarla Gezinti İçerisinde Lady Montaçu Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.99 (Anıttepe)</p>
3. Robert Mantran	Mantran; 1917 yılında Paris'te doğmuştur. Fransa'da eğitimi sırasında birçok hocadan ders almış ve Jean Sauvaget'in dersleri ve öncülüğünde Osmanlı tarihi alanına yönelmiştir. Görevleri sırasında İstanbul'a gelmiş ve İstanbul'u değişik açılardan ele alarak çalışmalarında bulunmuştur (Arıkan, 2003).	 <p>Görsel 3. 7. Sınıf 3. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Seyyahlarla Gezinti İçerisinde Robert Mantran Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.101 (Anıttepe)</p>

4.
Jan Potocki

Polonya kökenli aristokrat bir ailenin çocuğu olan Jean(Jan) Potocki, çeşitli ülkelere seyahatler düzenlemiş ve bu seyahatleri kaleme alarak eserler oluşturmuştur. Özellikle Türk dünyasını ilgilendiren Türkiye ve Mısır'a Seyahat (1784) ile Kafkasya ve Çin'e Seyahat (1797-1806) olmak üzere iki önemli seyahatnamesi bulunmaktadır (Uygur, 2006).

Görsel 4. 7. Sınıf 3. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Seyyahlarla Gezinti İçerisinde Jan Potocki Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.101 (Anıttepe)

Tablo 3 incelendiğinde; 2005 sosyal bilgiler öğretim programını içeren sosyal bilgiler 7. sınıf ders kitabında faydalanılan; *Bertrandon de La Broquière, Lady Montagu, Robert Mantran ve Jan Potocki'* nin ülkemizle bağlantılarını anlayabilmek adına bu seyyahlara ait bilgilere yer verilmiştir. 6. sınıf kitabında seyyahlara rastlanmadığı için yukarıdaki tabloda 6. sınıfa ait herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Ayrıca bu seyyahların seyahatnamelerine ait metin örneklerinin görselleri de tabloda belirtilmiştir.

2. 2018 Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Ders Kitaplarında Seyahatnamelere İlişkin Bulgular

Çalışmada 2018 Sosyal Bilgiler öğretim programında bulunan yedi öğrenme alanının altında yer alan ünite içerikleri ve kazanımlar seyahatnamelerin kullanım durumları açısından incelenmiştir. Programda belirtilen ve seyahatnamelerin doğrudan kullanımını uygun gören kazanımlar belirlenmiş ve Tablo 4' te ele alınmıştır.

Tablo 4

2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Seyahatnamelerin Kullanıldığı Kazanımlar

Sınıf	Öğrenme Alanı	Ünite	Kazanım
6. Sınıf	Kültür ve Miras	İpek Yolunda Türkler	1. Kazanım: Orta Asya'da kurulan ilk Türk devletlerinin coğrafi, siyasal, ekonomik ve kültürel özelliklerine ilişkin çıkarımlarda bulunur.
7. Sınıf	Kültür ve Miras	Türk Tarihinde Yolculuk	5. Kazanım: Osmanlı kültür, sanat ve estetik anlayışına örnekler verir.
	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ekonomi ve Sosyal Hayat	4. Kazanım: Tarih boyunca Türklerde meslek edindirme ve meslek etiği kazandırmada rol oynayan kurumları tanır.

Tablo 4 incelendiğinde; 2018 sosyal bilgiler öğretim programındaki öğrenme alanları içerisinde yer alan ünite içerikleri ve kazanımlardan seyahatnamelerle doğrudan ilişkili olan 3 kazanıma yer verildiği anlaşılmaktadır. İlgili kazanımlar hakkında programda seyahatnamelerin kullanılmasını gerekli gören açıklamalar yapıldığı için bu kazanımlar, doğrudan kullanılan kazanımlar arasında değerlendirilmektedir.

Programda yer alan diğer kazanımların yapı itibariyle seyahatname kullanımını uygun hale getirdiği sonucuna varıldığı için 2018 programında seyahatname kullanımını doğrudan belirtilmese de seyahatnamelerle ilişkilendirilebilecek kazanımlar tespit edilmiş ve Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5

2018 Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Seyahatnamelerle İlişkilendirilen Kazanımlar

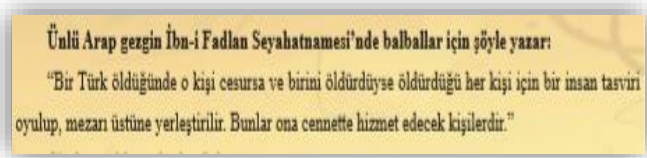
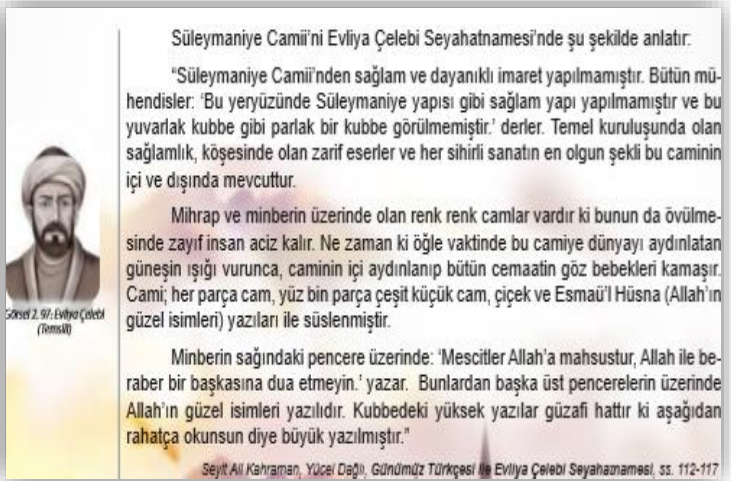
Sınıf	Öğrenme Alanı	Ünite	Kazanım
4. Sınıf	Kültür ve Miras	Kültür ve Miras	3. Kazanım: Geleneksel çocuk oyunlarını değişim ve süreklilik açısından günümüzdeki oyunlarla karşılaştırır.
	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	5. Kazanım: Yaşadığı yer ve çevresindeki yer şekilleri ve nüfus özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunur.
	Bilim, Teknoloji ve Toplum	Bilim, Teknoloji ve Toplum	2. Kazanım: Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımını karşılaştırır.
	Küresel Bağlantılar	Küresel Bağlantılar	3. Kazanım: Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. 4. Kazanım: Farklı kültürlerle saygı gösterir.
5. Sınıf	Kültür ve Miras	Kültür ve Miras	5. Kazanım: Günlük yaşamdaki kültürel unsurların tarihî gelişimini değerlendirir.
6. Sınıf	Kültür ve Miras	Tarihe Yolculuk	2. Kazanım: İslamiyet'in ortaya çıkışını ve beraberinde getirdiği değişimleri yorumlar. 3. Kazanım: Türklerin İslamiyet'i kabulleri ile birlikte siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişimleri fark eder. 4. Kazanım: Türklerin Anadolu'yu yurt edinme sürecini XI ve XIII. yüzyıllar kapsamında analiz eder.
	Etkin Vatandaşlık	Yönetime Katılıyorum	6. Kazanım: Türk tarihinden ve güncel örneklerden yola çıkarak toplumsal hayatta kadına verilen değeri fark eder.
7. Sınıf	İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Ülkemizde Nüfus	1. Kazanım: Örnek incelemeler yoluyla geçmişten günümüze, yerleşmeyi etkileyen faktörler hakkında çıkarımlarda bulunur.
	Üretim, Dağıtım ve Tüketim	Ekonomi ve Sosyal Hayat	1. Kazanım: Üretimde ve yönetimde toprağın önemini geçmişten ve günümüzden örneklerle açıklar.
	Etkin Vatandaşlık	Yaşayan Demokrasi	1. Kazanım: Demokrasinin ortaya çıkışını, gelişim evrelerini ve günümüzde ifade ettiği anlamları açıklar.
	Küresel Bağlantılar	Ülkeler Arası Köprüler	3. Kazanım: Çeşitli kültürlerle yönelik kalıp yargıları sorgular.

Tablo 5 incelendiğinde; 2018 sosyal bilgiler dersi öğretim programındaki öğrenme alanları içerisinde yer alan ve seyahatnamelerle ilişkilendirilen 14 kazanım

olduğu görülmektedir. 2018 sosyal bilgiler programını içeren ve kullanımda olan MEB ve Ekoyay yayınlarına ait 6. ve 7. sosyal bilgiler ders kitaplarında bazı seyyahların seyahatlerine ilişkin metin örnekleri verilmiş ve bu metinlere ait görseller Tablo 6'da belirtilmiştir.

Tablo 6

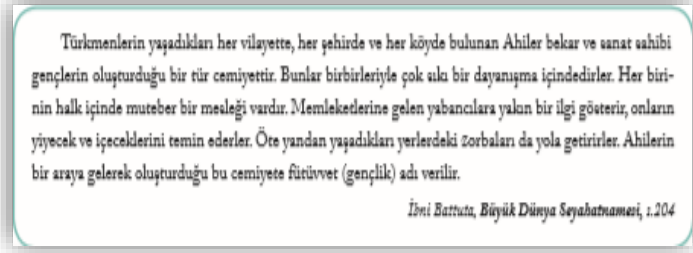
6. ve 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Verilen Seyyahlara Ait Bilgi ve Görseller

Seyyah	Seyyah Hakkında Bilgi	Görsel
1. İbn-i Fadlan	<p>İbn-i Fadlan, elçilik görevi ile seyahate çıkmış bu süreçte uğramış olduğu Türk kabilelerinin idari yönleri, dinleri, gelenek-göreneklere ve hukukları hakkında bilgiler vermiştir. Ayrıca gitmiş olduğu kabile sakinleriyle iletişim kurarak onlara sorular sormuş ve onların düşüncelerini anlamaya çalışmıştır. Türkler dışında Oğuzlar, Bulgarlar ve Ruslar hakkında da bilgiler vermiş, seyahatnamesinde tüm notlarını kayıt altına almıştır (Şeşen, 2012).</p>	 <p>Görsel 6. 6. Sınıf 2. Ünite, Tarihe Yolculuk, Türklerin Anayurdu Orta Asya İçerisinde İbn-i Fadlan Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.59 (MEB)</p>
2. Evliya Çelebi	<p>Çok yönlü bir kişiliğe sahip olan Evliya Çelebi ömrü boyunca birçok coğrafyaya seyahat etmiştir. Evliya Çelebi'nin seyahatinin amacı Osmanlı Devleti'nin ve çevresinin tasvirini yaparak birçok bilgiyi kayıt altına almaktır. Gözlemlerine Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde yer vermiştir (Kurşun, 2012; Kahraman, 2013).</p> <p>*Hem 2005 hem de 2018 programı sosyal bilgiler ders kitaplarında yer almaktadır.</p>	 <p>Görsel 7. 7. Sınıf 2. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Kültürümle Varım İçerisinde Evliya Çelebi Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.84 (MEB)</p>

3. İbn-i Battuta

Orta Çağ'ın en büyük seyyahı İbn-i Battuta birçok coğrafyayı gezmiş ve seyahatleri 29 yıl sürmüştür. Seyahatleri sırasında pek çok coğrafyaya ve bu coğrafyalarda bulunan ülkelere ait özelliklere dikkat çekmiş ve bu özellikleri kayıt altına almıştır. Tutmuş olduğu kayıtları birleştirerek seyahatnamelerini oluşturmuştur (Altıntaş, 2019).

*Hem 2005 hem de 2018 programı sosyal bilgiler ders kitaplarında yer almaktadır.

Görsel 8. 7. Sınıf 5. Ünite, Ekonomi ve Sosyal Hayat, Meslek Edindiren Kurumlar İçerisinde İbn-i Battuta Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.166 (Ekoyay)

4. Ogier Chirlain De Busbecq

Ogier Ghislain de Busbecq, Osmanlı Devleti'nin fetihleri üzerine I. Ferdinand tarafından Avusturya- Osmanlı Devleti barışı için İstanbul'a gönderilmiştir. Busbecq görevi sürecinde Osmanlı Devleti'ni dikkatle gözlemleyerek notlar almıştır. Bu mektupların üçünü İstanbul'dayken yazmıştır (Busbecq, 2005).

Görsel 9. 7. Sınıf 2. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Seyyahların Gözüyle Osmanlı İçerisinde Ogier Ghislain de Busbecq Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.84 (Ekoyay)

5. Paul R. Krause

Alman bir diplomat olan Paul R. Krause, 1915 yılında Osmanlı ülkesinde bulunmuş ve burada gördüklerini bir kitapta anlatmıştır. Türklerin büyük ve saygın özellikleri olduğunu dile getiren seyyahın anlattıkları ve özellikle Birinci Dünya Savaşı yıllarında Osmanlı ülkesinde bulunması savaş yılları Osmanlı ülkesinin bir yabancı gözüyle aktarılması açısından önem arz etmektedir (Krause, 2005).

Görsel 10. 7. Sınıf 2. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Kültürümle Varım İçerisinde Paul R. Krause Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.80 (MEB)

6.
Stephan
Gerlach

Bir Protestan din bilimci olan 1573- 1578 yılları arasında Osmanlı Devleti topraklarında bulunmuştur. Sultan II. Selim ve Sultan III. Murad dönemine rastlayan Osmanlı ülkesinde günü gününe tuttuğu notlar daha sonra torunu olan Samuel Gerlach tarafından 1674'te Frankfurt'ta basılmıştır (Gerlach, 2010).

Gerlach (Gerlach), 1574'te Ramazan sona erdiğinde minareleri aydınlatan tüm lambaların kaldırıldığını ve insanların tüm gece boyunca sokaklarda gezerek alışveriş yaptıklarını söyler. "Ertesi gün bayramdı. Bayram üç gün sürmüştü. Bu süre boyunca herkes en iyi giysilerini giymiş, yaya olarak ya da arabalarla gezintiler yapmıştı. İnsanlar sokakta birbirlerine ekmek ve elma sunmuşlardı. En sevilen eğlenceler salıncak ve dönme dolaptı. Birçok yerde salıncaklar kurulmuştu.

Hallil İnalık, *Günce-i Ronda, Osmanlı Uygarlığı*, C. 1, s. 439 (Düzenlenmiştir.)

Görsel 11. 7. Sınıf 2. Ünite, *Türk Tarihinde Yolculuk, Seyyahların Gözüyle Osmanlı İçerisinde Seyyah Gerlach Gözlemlerine İlişkin Görsel s.88 (Ekoyay)*

7.
William
Wittman

Bir İngiliz doktor olan William Wittman, Mısır'ın Napolyon tarafından işgali sırasında İngiltere Devleti'ne yardım amacıyla gönderilen askeri birlikte görev yapmıştır. 1799- 1802 yılları arasında bu vesile ile Osmanlı topraklarında bulunan Wittman, ülkesine dönüşünde gördüklerini ve yaşadıklarını yazıya aktarmıştır (Wittman, 1803).

Türk evleri ve iç düzeni dikkate değer. Evlerin içi ve odalar genellikle gösterişli süslerle dolu, tavanları farklı renklere boyanmış. Hepsinde bir kenarda yüksek bir sedir var. Yerden yükseldiği oruç santim dolayında, boyu da bir buçuk ilki metre kadar. Bu sedirin üzerine kumaşla kaplı ya da saten kaplı şilteler konuyor, bir uçtan bir uca yastıklar ditiiliyor. Kesintisiz bir sedir havası yaratılmaya çalışılıyor. Yere güzel bir halı ya da kilim seriliyor. Pencere kafesi ama camsız. Mobilyalar arasında ne masa ne de sandalyeler var, aslında onlara gerçekten ihtiyaç da yok.

William Wittman (Vijyon Wittman, İngiliz), *Osmanlı'ya Yolculuk 1799-1800-1801*, s. 9

Görsel 12. 7. Sınıf 2. Ünite, *Türk Tarihinde Yolculuk, Seyyahların Gözüyle Osmanlı İçerisinde Seyyah William Wittman Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.86 (Ekoyay)*

8.
Bela
Horvath

Bir Macar araştırmacı olan Bela Horvath, 1913 yılında Birinci Dünya Savaşı'ndan hemen önce Osmanlı ülkesini ziyaret ederek Ankara, Konya, Karaman, Niğde, Nevşehir gibi Anadolu'nun pek çok şehri ziyaret etmiş, Türk kültürünü bizzat yaşayarak hayranlığını dile getirmiştir (Horvath, 2010).

Her жылда bir misafir odası, daha doğrusu tek bir odadan oluşan ayrı bir ev var. Burada misafirler için ayrılmış. Yayı sahibi ve çevresindeki birkaç erkek bizi odanın önünde bekliyor. Uzaktan kervanımızı fark eden yayla sakinleri odayı süpürmüş, su getirmiş ve minder sermişler. Yaylalarda yiyecek içecek istemeniz gerekmiyor, onlar kendiliğinden bunları size ikram ediyorlar. Türk halkı ne kadar da iyi kalpli, misafirperver ve içten.

Bela Horvath (Bela Horvat, Macar), *Anadolu 1913*, s. 39

Görsel 13. 7. Sınıf 2. Ünite, *Türk Tarihinde Yolculuk, Seyyahların Gözüyle Osmanlı İçerisinde Seyyah Bela Horvath Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.82 (Ekoyay)*

9.
George
Sandays

İngiliz gezgin, kolonist, şair ve çevirmen olan Sandays, 1610 yılında seyahatlerine başlamış ve ilk olarak Fransa'ya gitmiştir. Daha sonra İtalya, Venedik yolunu kullanarak Konstantinopolis'e ve oradan Osmanlı Devleti'ne geçmiştir. Sonrasında Mısır, Filistin, Kıbrıs, Sicilya, Napoli ve Roma'ya gitmiştir. Gitmiş olduğu ülkeler hakkında notlar tutmuştur (Ellison, 2002).

1610 yılında İngiliz Seyyah George Sandys (Corç Sendiys) Osmanlı Devleti'nde gelinin hazırlanışını ve gelin alayını şöyle anlatır:

"...Pek çok kadın, evlenme gününden bir gün önce gelinin annesi tarafından davet edilir. Onlar şenlik yaparak vakit geçirirler ve gelini hamama götürürler. Sabah yine gelinin odasına gelirler ve orada gelini süslerler. Düğün günü sabahı, güveyin evini en güzel elbiseleri giyinen davetliler doldururlar. Sonra ikişer ikişer gelinin evine doğru müzik eşliğinde ve sağdıç başta olmak üzere gelini almaya giderler. Gelin üstünde gölgelik olan bir at üzerinde sağdıca teslim edilir. Düğün alayı arkasında sepetler taşınır. Bu sepetler içinde davetlilerin hediyeleri vardır. Güvey ise evinin kapısında gelini karşılamak üzere bekler."

Gülşün Üçel Aybet, *Avrupalı Seyyahların Gözünden Osmanlı Dönüşü ve İnsanları*, s. 380

Görsel 14. 7. Sınıf 2. Ünite, *Türk Tarihinde Yolculuk, Kültürümüzle Varım İçerisinde Seyyah George Sandays Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.81 (MEB)*

10.
Antoine
Gallan

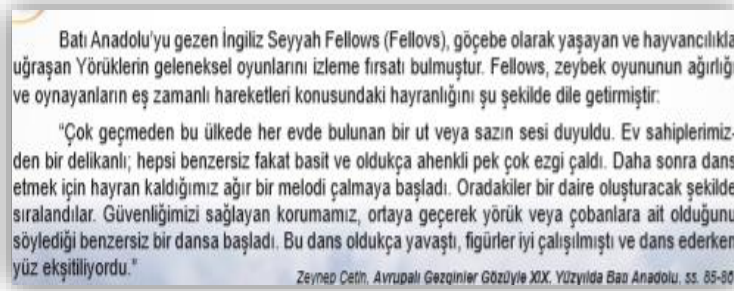
Fransız arkeolog ve çevirmen olan Gallan, Arapça, Farsça, Türkçe ve İbranice dillerini öğrenmiştir. Osmanlı Fransız elçisinin yanında bulunmuş ve Osmanlı'yı gözleme fırsatı bulmuştur. 'Bin Bir Gece Masalları' gibi pek çok eseri bulunmaktadır (Etensel, 2007).

Görsel 15. 7. Sınıf 2. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Kültürümlle Varım İçerisinde Seyyah Antoine Gallan Gözlemlerine İlişkin Görsel s.83 (MEB)

11.
Charles
Fellows

Britanyalı arkeolog Charles Fellows, 1832 yılında İzmir'e taşınmıştır. İzmir'den yola çıkarak Anadolu'nun Batı Avrupa tarafından bilinmeyen bölgelerine geziler düzenlemiş ve araştırmalar yapmıştır. Yaptığı araştırmaları kayıt altına alarak bu bölgelerle ilgili bilinmeyenlere ışık tutmuştur (Kırca, 2010).

Görsel 16. 7. Sınıf 2. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Kültürümlle Varım İçerisinde Seyyah Fellows Gözlemlerine İlişkin Görsel s.83 (MEB)

12.
Thomas
Keppel

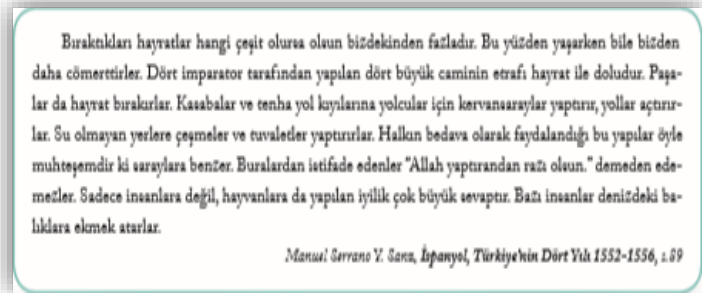
Bir İngiliz soylusu olan Keppel, askeri bir görev münasebetiyle ilk olarak Hindistan'a gönderilmiş, ardından Bakü, Astrakan, Moskova, St. Petersburg güzergâhını takip ederek İngiltere'ye varmıştır. Bu güzergâh üzerinde gezdiği yerleri buralarda yaşadıklarını yolculuğunu günlük olarak yayınlamıştır. Osmanlı-Rus savaşı sırasında Türkiye'ye gelerek İstanbul ve Edirne ziyaretlerinde bulunmuştur (Çetin, 2013).

Görsel 17. 7. Sınıf 2. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Kültürümlle Varım İçerisinde Seyyah Keppel Gözlemlerine İlişkin Görsel s.80 (MEB)

13.
Manuel
Serrano Y.
Sanz

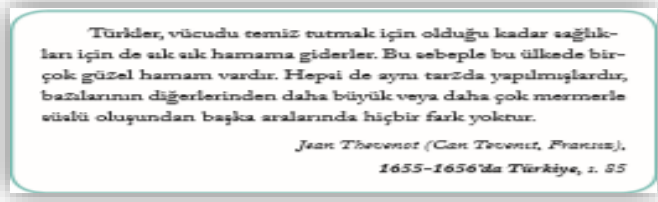
Kanunî Sultan Süleyman döneminde İstanbul'da bulunan seyyah, Osmanlı ülkesine dair izlenimlerini 1557 yılında kaleme alarak İspanya Kralı İkinci Philip'e takdim etmiştir. Kitap İspanya Kralının en büyük düşmanlarından olan Türkler hakkında krala bilgi vermek amacıyla yazılmıştır (Sanz, 2010).

Görsel 18. 7. Sınıf 2. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Seyyahların Gözüyle Osmanlı İçerisinde Seyyah Manuel Serrano Y. Sanz Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.89 (Ekoyay)

14.
Jean
Thevenot

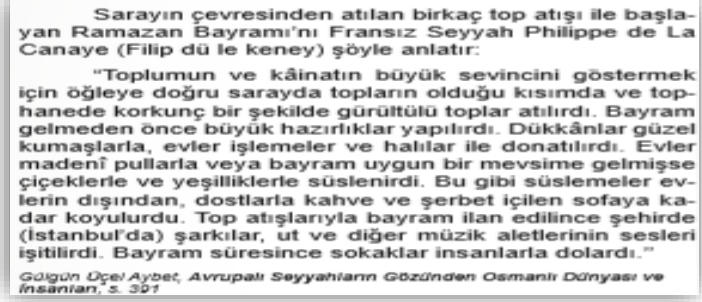
Bilinen tek mesleği gezginlik olan Jean Thevenot, öğretimini bitirir bitirmez 18 yaşında birçok ülkeyi gezmiş, Türkiye'ye de gelmiştir. Seyahatleri sırasında notlar almış ve aldığı notları yayınlamıştır (Gürer, 2010).

Görsel 19. 7. Sınıf 2. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Seyyahların Gözüyle Osmanlı İçerisinde Seyyah Jean Thevenot Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.85 (Ekoyay)

15.
Philippe de
La Canaye

Fresne Canaye, Fransa'nın İstanbul Büyükelçisi Noailles sayesinde İstanbul'a gelme şansı elde etmiştir. Osmanlı ülkesinde gördüklerini çok ince detaylarla anlatan seyyahın izlenimleri, Türk kültürünün o dönemlerinin birinci ağızdan aktarılması ve bir yabancı gözyle ele alınması açısından önemlidir (Canaye, 2017).

Görsel 20. 7. Sınıf 2. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Kültürümle Varım İçerisinde Seyyah Philippe de la Canaye Seyahatnamesine İlişkin Görsel s.82(MEB)

16.
Charles
Texier

Fransız arkeolog, mimar ve gezgindir. Fransa tarafından Bayındırlık İşleri Müfettişliği görevi esnasında Anadolu ve İran'a gönderilmiştir. Böylelikle bu ülkeleri gözlemleyip gezme fırsatı bulmuştur. Anadolu seyahati sırasında Hitit başkenti Hattuşa'yı keşfetmiştir (Yıldız, 2007).

Görsel 21. 7. Sınıf 2. Ünite, Türk Tarihinde Yolculuk, Kültürümle Varım İçerisinde Seyyah Charles Texier Gözlemlerine İlişkin Görsel s.84 (MEB)

Tablo 6 incelendiğinde; 2018 sosyal bilgiler öğretim programını içeren sosyal bilgiler 6. ve 7. sınıf ders kitaplarında; *İbn-i Fadlan, Evliya Çelebi, İbn-i Battuta, Oğlar Chirlain De Busbecq, Paul R. Krause, Stephan Gerlach, William Wittman, Bela Horvath, George Sandays, Antoine Gallan, Charles Fellows, George Thomas Keppel, Manuel Serrano Y. Sanz, Jean Thevenot, Philippe de La Canaye* ve *Charles Texier'e* ilişkin bilgi ve bu seyyahların seyahatnamelerine ait metin örneklerinin görsellerine yer verildiği görülmektedir. Bu seyyahların ülkemizle bağlantılarını anlayabilmek adına haklarında bilgilere yer verme gereği hissedilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada elde edilen bulgulardan yola çıkılarak bir takım sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçlara aşağıda yer verilmiştir.

2005 sosyal bilgiler öğretim programında seyahatnamelere ilişkin bulgulardan birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre; 2005 sosyal bilgiler öğretim programında 4. ve 5. sınıf öğrenme alanları içerisinde doğrudan seyahatname kullanımını içeren herhangi bir kazanıma yer verilmemiştir. Fakat 6. ve 7. sınıf öğrenme alanlarında ise 6. sınıf 'Kültür ve Miras' öğrenme alanı, 'İpek Yolunda Türkler' ünitesi altında 1. kazanım ile 7. sınıf 'Kültür ve Miras' öğrenme alanı, 'Türk Tarihinde Yolculuk' ünitesi altındaki 6. kazanımın doğrudan seyahatname kullanımını içeren kazanımlar olduğu belirlenmiştir. Öğretim programı içerisinde yer alan diğer kazanımlardan 12'sinin ise doğrudan seyahatname kullanımını içermediği fakat araştırmacılar tarafından seyahatname kullanımıyla ilişkilendirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Ulaşılan bu durum aslında 2005 öğretim programı için seyahatname kullanımının sınırlandırılmadan daha geniş bir çerçevede de kullanılabileceği gerçeğini ortaya çıkarmıştır.

2005 sosyal bilgiler öğretim programına yönelik hazırlanan ders kitaplarının değerlendirilme sonuçlarına göre; 4. ve 5. sınıf öğretim programlarında doğrudan seyahatname kullanımını içeren kazanımlar bulunmadığı için ders kitaplarında da seyyah ve seyahatname örneklerine yer verilmediği, 6. ve 7. sınıf öğretim programlarında doğrudan seyahatname kullanımını içeren kazanımlar bulunduğu için de ders kitaplarında yerli ve yabancı 5 seyyah ve seyahatnamesine yer verildiği saptanmıştır. Sosyal bilgiler 6. sınıf ders kitabında 1 seyyaha ait metne rastlanırken, özellikle 7. sınıf ders kitabındaki "Seyyahlarla Gezinti" konusu altında 4 seyyaha ait metin örneklerine rastlanmıştır. Yakar (2013) tarafından yapılan tez çalışmasında da benzer sonuçlar yer almıştır. Ders kitaplarında genellikle tarih konuları içerisinde seyahatnamelerin kullanıldığı görülmüştür. Oruç ve Aygün (2018) tarafından yapılan çalışma sonuçları bu çalışmada elde edilen sonuçları desteklemektedir. Ders kitaplarında yer verilen seyahatname metinlerinin, öğretim programını destekler nitelikte hazırlandığı ortaya çıkarılmıştır.

2018 sosyal bilgiler öğretim programında seyahatname kullanımına ilişkin bulgulardan elde edilen sonuçlara bakıldığında; 2018 sosyal bilgiler öğretim programında 4. ve 5. sınıf öğrenme alanları içerisinde doğrudan seyahatname kullanımını içeren herhangi bir kazanıma yer verilmemiştir. 6. ve 7. sınıf öğrenme alanlarından ise 6. sınıf 'Kültür ve Miras' öğrenme alanı, 'İpek Yolunda Türkler' ünitesinin 1. kazanımı ile 7. sınıf 'Kültür ve Miras' öğrenme alanı, 'Türk Tarihinde Yolculuk' ünitesinin 5. kazanımı ve yine 7. sınıf 'Üretim, Dağıtım ve Tüketim' öğrenme alanı, 'Ekonomi ve Sosyal Hayat' ünitesinin 4. kazanımının doğrudan seyahatname kullanımını içeren kazanımlar olduğu belirlenmiştir. 2005 öğretim programında seyahatnameler tarih konuları için kullanılmış olsa da 2018 öğretim programına gelindiğinde tarih konuları ve ekonomi ile ilişkili konular için de seyahatnamelerin kullanılabileceği, bu doğrultuda seyahatname kullanım alanlarının da genişlediği ve genişlemeye devam edeceği düşünülmektedir. Öğretim programı içerisinde yer alan diğer kazanımlardan 14'ünün ise doğrudan seyahatname kullanımını içermediği fakat araştırmacılar tarafından seyahatname kullanımıyla ilişkilendirildiği sonucuna ulaşılmıştır. Doğrudan verilen kazanımların yanında seyahatname kullanımı

açısından ilişkilendirilen kazanımlar için de seyahatnamelerin kullanılmasının, derslerin kalıcılık ve verimliliğini artıracakı düşünülmektedir.

2018 sosyal bilgiler öğretim programına yönelik hazırlanan ders kitaplarının değerlendirilme sonuçlarına bakıldığında; 4. ve 5. sınıf öğretim programlarında doğrudan seyahatname kullanımını içeren kazanımlar bulunmadığı için ders kitaplarında da seyyah ve seyahatname örneklerine yer verilmediği belirlenmiştir. 6. ve 7. sınıf öğretim programlarında ise doğrudan seyahatname kullanımını içeren kazanımlar bulunduğu için ders kitaplarında da yerli ve yabancı 16 seyyah ve seyahatname örneğine yer verildiği saptanmıştır. Buradan yola çıkarak öğretim programları ve ders kitaplarının birbirlerini tamamlayıcı niteliklerde olduğu söylenebilir. Özellikle 7. sınıfta “Seyyahların Gözünden Osmanlı Kültürü” isimli konuda farklı dönemlerdeki seyahatname örneklerine yer verildiği görülmüştür. Çelik ve Çetin (2019)’in tez çalışması da ulaşılan sonuçları destekler niteliktedir. Yeşilbursa ve Sabancı’nın (2015) yapmış olduğu çalışmada ise; sosyal bilgiler programında edebi ürünlerin en çok tarih, coğrafya gibi disiplinlerini içeren konularda kullanıldığı ortaya çıkarılmış ve bu sonuçlarla yapılan çalışma sonuçlarının örtüştüğü gözlenmiştir.

Tüm bu sonuçlardan yola çıkarak; 2005 öğretim programına göre 2018 öğretim programında seyahatname kullanımının ciddi bir artışı söz konusu olmasa da belli bir artışın olduğu ve bu artışın ders kitaplarına da yansıdığı ortaya çıkarılmıştır. Ayrıca seyahatname kullanımını uygun gören kazanımların sayıca fazla olmasının seyahatnamelerin kullanım alanlarını artırabileceği ve bu durumun seyahatnamelerin önemini artırdığı söylenebilir. Çünkü seyahatnameler, yeterli bilginin bulunmadığı durumlarda öğrencilere ışık tutarak birincil kaynak niteliğinde kullanıldıkları ve kullanılmaya devam edecekleri için değeri ve öneminin özellikle son yıllarda farkına varıldığı düşünülmektedir.

Öneriler

1. Nitel araştırma olarak tasarlanan bu çalışmanın ölçek veya anket kullanılarak nicel boyutu da ele alınabilir.
2. 2005 ve 2018 sosyal bilgiler öğretim programlarında seyahatname kullanımını öğretmen görüşleri açısından da değerlendirilebilir.
3. 2018 sosyal bilgiler öğretim programlarında seyahatname kullanımını ile ilişkilendirilen kazanımlar için seyahatname kullanmanın faydalarına yönelik çalışmalar yapılabilir.
4. 2018 sosyal bilgiler öğretim programında seyahatnamelerle ilişkilendirilen 14 kazanım için sosyal bilgiler öğretmenleri seyahatnamelere yer vererek ders etkililiğini artırabilirler.
5. Sosyal bilgiler öğretim programında yer verilen araç-gereçler listelerinde, seyahatnameler de dâhil edilebilir.

Kaynakça

- Altıntaş, M. (2019). *İbn Battûta'ya göre Anadolu şehirlerinde siyâsî, dinî, ilmî, içtimâî ve iktisâdî hayat*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Arıkan, R. (2011). *Araştırma yöntem ve teknikleri*. (genişletilmiş 2. baskı). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Arıkan, Z. (2003). Robert Mantran. *İslam Ansiklopedisi*, (Cilt: 28, ss. 30-31) İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları. <https://islamansiklopedisi.org.tr/muellif/28.03.2020> tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Ata, B. (2013). Sosyal bilgiler öğretim programı ve seyahatnameler: “Çocuklar, ninelerimiz ve dedelerimiz çok yardımseverdi”. *Türk Yurdu Dergisi*, 30, 164-166.
- Aykaç, N. (2007). İlköğretim sosyal bilgiler dersi eğitim-öğretim programına yönelik öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(22), 46-73. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/69992>.
- Beldağ, A. ve Aktaş, E. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde edebî eser kullanımı: Nitel bir çalışma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 953-981. <https://doi.org/10.17556/jef.72887>.
- Busbecq, O.G. (2005). *Türk mektupları, kanuni döneminde Avrupalı bir elçinin gözlemleri (1555-1560)*, (Çev: Derin Türkömer), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Canaye, P.F. (2017). *Fresne - Canaye seyahatnamesi 1573*, (Çev: Teoman Tunçdoğan), İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Çelik, A. (2016), *Sosyal bilgiler dersi öğretiminde Evliya Çelebi seyahatnamesi'nin kullanımı*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çelik, A. ve Çetin, T. (2019). Sosyal bilgiler dersi öğretiminde Evliya Çelebi seyahatnamesi'nin kullanımı. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2336-2359. <https://doi.org/10.33206/mjss.518282>.
- Çetin, Z. (2013). *Avrupalı gezginler gözüyle 19. yüzyılda Batı Anadolu*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Çetişli, İ. (2006). Edebiyat eğitiminde edebî metnin yeri ve anlamı. *Millî Eğitim Dergisi*, 34(169). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/470207>
- Ellison, J. (2002). *George Sandys: travel, colonialism and tolerance in the 17th century*, First Published, Cambridge: D.S. Brewer.
- Etensel, A. İ. (2007). “Bir yazın türü olarak doğu seyahatnameleri”, *Littera*, c. 21, http://www.littera.hacettepe.edu.tr/TURKCE/21_cilt/ildem.pdf 15.04.2020 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- Eyice, S. (1975). Bertrandon de la Broquière ve seyahatnâmesi. *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, 6, 85-126. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/13083>
- Gerlach, S. (2010). *Türkiye günlüğü*, (Çev. Türkiş Noyan), İstanbul: Kitap Yayınevi.
- Gündüz, N. (2019). Bir kadın seyyahın kaleminden Osmanlı'da 18. yüzyıl saraylı kadın erkek giysileri: bir kültürü tanımak. *Millî Folklor Dergisi*, 124, 121-135. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/907519>

- Gürer, S. (2010). *XVII-XVIII ve XIX. yüzyıllarda Fransız seyahatnamelerinde Osmanlı toplumu*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Horvath, B. (2010). *Anadolu 1913*, (Çev: Tarık Demirkan), Ankara: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- İlhan, G. O. (2016). *Sosyal bilgiler öğretiminde çizgi romanların kullanımı*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- Kahraman, S. A. (2013). *Evliya Çelebi ile devr-i alem*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Kırca, H. S. (2010). *İngiliz seyyah Sir Charles Fellows'un eserlerinde Türkiye ve Türk imajı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Krause, P.R. (2005). *Türkiye 1915*, (Çev: Nurettin Süleymangil), İstanbul: Heyamola Yayınları.
- Kurşun, Z. (2012). *Seyyah-ı alem Evliya Çelebi*. Çoşkun Yılmaz (Ed.), Evliya Çelebi Atlası içinde, 86-91, MEDAM, İstanbul: Mahya.
- Maden, S. (2008). Türk edebiyatında seyahatnameler ve gezi yazıları, travelbook and itinerary in Turkish literature, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 37, 147-158.
http://www.turkiyatjournal.com/Makaleler/1586163345_Sedat%20MADEN.pdf
- Mc Gowan, T. ve Guzzetti, B. (2003). Edebiyat temelli sosyal bilgiler öğretimi. A. Doğanay (çev.). *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (11), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/4367/59729> 10.04.2020 tarihinde erişim sağlanmıştır.
- MEB (2005). Sosyal Bilgiler Öğretim Programı (4-5 ve 6-7).
<http://ttkb.meb.gov.tr/program2.aspx> adresinden 31.05.2020 tarihinde indirilmiştir.
- Oruç, Ş. ve Aygün, M. (2018). Sosyal bilgiler ders kitaplarında seyahatnameler, *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 1 (1), 46-57.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/587799>
- Öztürk, C. (2009). *Sosyal bilgiler: toplumsal yaşama disiplinler arası bir bakış*, C. Öztürk, (Ed.), Sosyal Bilgiler Öğretimi Demokratik Vatandaşlık Eğitimi içinde, 2-31, Ankara: Pegem Akademi.
- Sanz, M.S.Y. (2010). *Türkiye'nin dört yılı 1552 - 1556*, (Çev: Ahmet Kurutluoğlu), İstanbul: Tercüman Yayınları.
- Şeşen, R. (2012). *İbn-i Fadlan seyahatnamesi*, (3. Baskı), İstanbul: Yeditepe Yayınevi.
- Şimşek, A. (2006). İlköğretim sosyal bilgiler dersinde tarihsel hikâyeye yönelik öğrenci görüşleri, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 187-202.
<http://www.gefad.gazi.edu.tr/tr/download/article-file/77220>
- Şimşek, A. (2015). *Sosyal bilgiler derslerinde bir öğretim materyali olarak edebi ürünler*. M. Safran, (Ed.), Sosyal Bilgiler Öğretimi (4. baskı) içinde, 390-409. Ankara: Pegem Akademi.

- Şirin, İ. (2020). Seyahatnamelerin sosyal bilimlerde kullanım değeri: Seyahatname metodolojisi geliştirmenin zorunluluğu, *Türk Yurdu Dergisi*, 30, 53-58. <https://www.turkyurdu.com.tr/yazar-yazi.php?id=760>
- Uygur, E. (2006). Jean potocki ve kafkasya seyahatnamesi, *Modern Türk Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 29-37. http://mtad.humanity.ankara.edu.tr/III-2_Haziran2006/23_MTAD_3-2_EUygur.pdf
- Yakar, H. (2013). *Cumhuriyetten günümüze uygulanmış olan ilköğretim sosyal bilgiler öğretim programlarında seyahatnamelerin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Yancı, Ü. (2016). Batılıların gözünde osmanlı kadını imajı üzerine bir değerlendirme, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23, 381-396. DOI : 10.16992/ASOS.1039
- Yazıcı, H. (2009). *Seyahatname*, İslam Ansiklopedisi (Cilt 37, ss. 9-11) İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Yeşilbursa, C. C., ve Sabancı, O. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal bilgiler öğretiminde edebi ürünlerin kullanımına yönelik görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 19-33. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/181507>
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8th ed.), Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldız, M. (2007). Fransız gezgin Charles Texier'in Küçük Asya'sının Anadolu kültür tarihindeki yeri, *EKEV Akademi Dergisi*, 11(31), 171-178.
- Wittman, W. (1803) *Travels in Turkey, Asia minor, Syria and across the desert into Egypt during the years 1799, 1800 and 1801 in company with The Turkish army, and The British military mission, printed for richard phillips*, No: 71, London: St. Paul's Church Yard.

Summary

Introduction

Social studies; It is a curriculum aiming to teach life-oriented knowledge by making use of social sciences such as literature, law, sociology, psychology, anthropology, history, geography, economics and political science (MEB, 2005). The main purpose of the social studies course curriculum; It is to provide individuals with knowledge, skills, values and attitudes about citizenship issues. Various methods, techniques and materials have been used for this purpose. Oral and written literary works such as travel books, epics, stories, fairy tales and inscriptions are also considered among these materials. With the use of literary products in lessons, in students; Understanding, interpretation, empathy skills are developed, and behaviors of analyzing and developing different perspectives are also acquired. Travel books are one of the literary products that are required to be used in social studies course. With the use of the travel books in the lesson process, the subject covered is concretized and the subject is more easily understood by the student. The aim of this research is to determine the use of travel books in social studies curricula and social studies textbooks in 2005 and 2018 and to understand the exchange between programs. It is thought that determining the changes in travel book use cases in textbooks according to the 2005 and 2018 social studies curricula will contribute to the field.

Method

In this study, it was aimed to determine the use cases of travel books in social studies teaching programs and social studies textbooks in 2005 and 2018, and this study was designed in qualitative research design and carried out with descriptive research method.

Document review method was used at the stage of collecting study data. For the study data, the 2005-2018 social studies course curriculums were approved by the Ministry of National Education (MEB), and the social studies 6th and 7th grade textbooks of the Ministry of Education and Ekoyay publications in the specified years and again belong to the Ministry of Education and Anittepe publications. Social studies 6th and 7th grade textbooks of 2010 and 2013 were used as documents.

The data obtained through the document analysis were examined using the descriptive analysis method. In this context, 2005-2018 social studies curricula and the textbooks created for these programs were examined.

Results

Some conclusions were drawn from the findings of the travel books in the 2005 social studies curriculum. According to the results obtained; In the 2005 social studies curriculum, it was determined that there was no acquisition involving the use of direct travel book in the 4th and 5th grade learning areas, while the two acquisitions in the 6th and 7th grade learning areas included direct travel book use. It was concluded that 12 of the other acquisitions in the curriculum did not include the use of travel book directly, but were associated with the use of travel book by the researchers. This situation has actually revealed the fact that the use of travel books for the 2005 curriculum can be used in a wider framework without restricting it.

According to the results of the evaluation of the textbooks prepared for the 2005 social studies curriculum; It has been determined that there are no traveler and travel book examples in the 4th and 5th grade textbooks, while the 6th and 7th grade curriculums include 5 local and foreign travelers and their travel book. It has been revealed that the travel book texts in the textbooks are prepared in a way that supports the curriculum.

Considering the results obtained from the findings on the use of travel accounts in the 2018 social studies curriculum; The 2018 social studies curriculum did not include any acquisitions that involve the use of direct travel books within the 4th and 5th grade learning areas. Three acquisitions from the 6th and 7th grade learning areas were determined to be those involving direct travel book use. Although travel books were used for history subjects in the 2005 curriculum, it is thought that travel books can also be used for subjects related to history and economics when it comes to the 2018 curriculum, and in this direction, the use of travel books will expand and continue to expand. It was concluded that 14 of the other acquisitions in the curriculum did not include the use of travel book directly, but were associated with the use of travel book by the researchers. It is thought that the use of travel books for gains associated with the use of travel book besides the direct gains will increase the permanence and efficiency of the lessons.

Considering the results of the evaluation of the textbooks prepared for the 2018 social studies curriculum; It has been determined that there are no examples of traveler and travel books in the 4th and 5th grade textbooks, and 16 local and foreign travelers

and travel book samples are included in the 6th and 7th grade textbooks. Based on this, it can be said that curricula and textbooks are complementary to each other. Based on all these results; According to the 2005 curriculum, although there was no significant increase in the use of travel books in the 2018 curriculum, it was revealed that there was a certain increase and this increase was also reflected in the textbooks. In addition, it can be said that the high number of gains that deem it appropriate to use travel books may increase the usage areas of travel books and this situation increases the importance of travel books.

Discussion

According to the study, the use of the travel book in the curriculum and the use of the travel book texts in the textbooks were found to support each other. The thesis study by Yakar (2013) and the studies of Oruç and Aygün (2018) support the findings of the study. Another result of the study is that in the social studies program, literary works are mostly used in subjects including history and geography. It was observed that the study of Yeşilbursa and Sabancı (2015) coincided with these results.

Pedagogical Implications

Studies can be conducted on the benefits of using travel books for the acquisitions associated with the use of travel accounts in 2018 social studies curricula. In the 2018 social studies curriculum, social studies teachers can increase the effectiveness of the lesson by including travel books for 14 acquisitions associated with travel books.

Araştırmanın Etik Taahhüt Metni

Yapılan bu çalışmada bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulduğu; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifatın yapılmadığı, karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde “Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi ve Editörünün” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğu sorumlu yazar tarafından taahhüt edilmiştir.

Authors' Biodata/Yazar Bilgileri

Ülkü YANCI, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü'nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

Ülkü Yancı works an associate professor at Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Education, Department of Turkish and Social Sciences Education.

Nagihan EVCİ, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı'nda doktora öğrencisidir.

Nagihan Evcı is a PhD student at the Department of Social Studies Education in Sivas Cumhuriyet University.